

34(094-5)
(194-1)

2782
3

Поштарина плаћена.

Год. XXI

НОВИ САД 15. III. 1941.

Број 3

Годишња претплата Д. 120.

Лист излази месечно.

ЗБИРКА

~~178~~

ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

XXI
1941

ВЛАСНИК И УРЕДНИК:

Др. НИКА Ј. ИГЊАТОВИЋ

СУДИЈА КАСАЦИОНОГ СУДА У НОВОМ САДУ

Садржај: 41 Тражбина предузетника. — 42 Рекурс у изврш. поступку. — 43 Доследост менице. — 44 Снижење на парн. трошак. — 45 Даровни уговор. — 46 Застара у бракор. парници. — 47 Нападање тестаента. — 48 Правни лек против закључка који садржи две одлуке. — 49 Парница после уставовљења адв. хонорара. — 50 Купопродаја (ознака предмета). — 51 Оцена сведока по призив. суду. — 52 Опроштај кривце брачног друга. Доказни закључак не веже суд. — 53 Ревизијски разлог. 54 Осигурање зај. имовине. — 55 Заложно право. — 56 Надлежност за спорове из закупа. — 57 Примена § 52 кр. з. — 58 Пријава правног лека у крив. ствари. — 59 Извињавајућа заблуда и закон о штампи. Одговорност уредника. — 60 Одговорност чланова задруга. — 61 Тужба по § 39 изврш. поступка на основу компезације. — 62 Меродавно стање ствари. Превоз пчела није опасан посао. — 63 Закуп. — 64 и 65 Помоћно особље. — 66 Одбацавање ревизије (две потврдне, испод 5000 дин.) — 67 Ништавост. Провизија и конвенционална казна. — 68 Молба ради извршења. — 69 Погрешка пера у призиву. — 70 Знање о обустављању плаћања. — 71 Пољопривредно чељаде (надлежност). — 72 Уговор о даровању. Одговорност за нужни део. — 73 Поново вештачење — 74 Наследна парница. — 75 Одрицање од наследства. — 76 Вредност спора за ревизију. Старатељ по § 124 Ип. Рок за правни лек у меничним стварима. — 77 Стицање ручне залоге.

ШТАМ...

САД

Библиотека Мин. Правде
Београд.

ЗБИРКА

грађанско-правних начелних одлука

IV. Наследно право

(Наставак)

286.

По нашем постојећем правном систему, повериоцу наследника не припада право да тестаменат завештаочев нападне због повреде нужног дела, јер право на тражење нужног дела прелази само на наследника. (К. 74-998).

287.

Заједнички тестаменат само онда има карактер уговора, ако се тестатори одреку права да га опозову; услед чега се овакав заједнички тестаменат једнострано не може повући. Сваки други заједнички тестаменат, чак и онда ако садржи међусобна и узајамна располагања, брачни другови за живота могу и једнострано повићи без знања и обавештења другог брачног друга; но у оваквом случају међусобни и узајамни тестаменат губи дејство у целини. (К. 2960-911).

288.

Тиме што је преживени брачни друг прихватио имовну предност пружену му тестаментом, примио је додуше обавезу у томе погледу, да ће оставити на снази своја располагања, али заједнички тестаменат не може спречити преживелог брачног друга у томе, да у случају постојања законског разлога, искључи из наследства дете, које су оба брачна друга именовала наследником; из чега излази, да се преживелом брачном другу у оваком случају не може ускратити ни то право, да дете, које су оба брачна друга именовала наследником, ограничи на нужни део. (К. 2866-909).

289.

У заједничком тестаменту, у корист наследника или легатара, именованих по оба брачна друга учињена таква међусобна и кореспективна (која стоје једно сдругим у вези, располагања, после смрти једног брачног друга, не може опозвати преживели брачни друг. (К. 8277-906).

плати туженом у року од 15 дана под теретом принудног извршења 284 динара ревизијских трошкова.

Разлози: Против пресуде Окружног суда у С. број Пл. 1608-1937 од 18 фебруара 1938 год. поднео је ревизионо писмено тужитељ молећи, да се обе пресуде преиначе, тужби у целости места даде и тужени пресуди на плаћање свију досадањих трошкова, а са разлога, што је позивна пресуда донесена повредом како формалног тако и материјалног права.

Повреду формалног права налази тужитељ у томе, што је другостепени суд одбио његов предлог ради преслушавања сведока Ј. Д., а на чињеницу, да осим овлаштења од 14-XII. 1935 никако друго овлаштење није имао, те како је исти сведок био већ одређен по првост. суду и предложен у позиву није новум из § 576 Грпп.

Тужитељ надаље навађа да Окружни суд са погрешним закључком установљава, да је Д. Ј имао осим овлаштења од 14-XII 1935 год. још једно овлаштење за предају материјала, јер искази сведока стоје у противности писменог купопродајног уговора. који је писао сведок В. 16-XII 1935 позивајући се у овом уговору баш на овлаштење од 14-XII 1935, а што значи, ако би имао Ј. Д. друго овлаштење, онда би се сведок у писменом уговору на то позивао. Напослетку напада установљење II суда, да је туженик добронамерно поступио када је откупио цели материјал од Ј. Д., јер и да постоји друго овлаштење исто је у противности са овлаштењем од 14-XII 1935 као и то да то друго овлаштење потиче од овлаштеног лица. Ови разлози ревизионог писменог тужитеља нису на закону основани.

По сталној судској пракси, право власништва може се стећи и од невласника, ако се нека ствар додуше од невласника, али уз протувредност прибави од таквог лица коме је власник поверио ту ствар и ако не у сврху продаје, него н. пр. у сврху чувања или употребе. Према томе може се установити то опште правно правило, да право власништва на покретну ствар, путем преноса по

Убр. д. ен/408

правилу стиче прималац и онда, ако ствар није преноси-тељева, осим ако је прималац злонамеран, т. ј. ако зна да ствар није онога, од кога ју је прибавио.

У конкретној ствари није спорно да је Ј. Д.-у спорни материјал дао на чување власник, као и то да је тужени од Ј. исти материјал купио уз протувредност.

Како тужитељ не напада веродостојност исказа сведока В. С. и В. М., а који су потврдили да је Ј. Д. имао писмено овлаштење за продају целог материјала исто овлаштење њима и приказао, то се указује непотребно преслушање сведока Ј. Д.; те како је призивни суд на основу напред наведеног чињеничног стања правилан закључак извео, да је Ј. Д. имао осим овлаштења од 14-XII 1935 и друго овлаштење од овлаштеног за продају целог материјала, те како је правилно изведен закључак, да се приликом састава уговора од 16-XII 1935 год. мислило на продају целог материјала те да је позивање на овлаштење од 14-XII 1935 на другој страни било случајно и шаблонски; те како је напред утврђено Ј. Д. био овлаштен на чување целог материјала и исти је продао туженом уз протувредност, призивни суд из свега правилно је извео закључак, да тужени није био злонамеран приликом купа спорног материјала.

На основу напред наведеног ваљало је тужитеља са ревизијом одбити, те донети пресуду као у тенору.

Изрека о ревизионим трошковима темељи се на § 143 и 152 Грпп.

Нови Сад, 25 новембра 1940 године.

* * *

У опште се може рећи, да у свима случајевима, у којима добронамерни стицатељ може од невластника стећи право власништва, може стећи и заложно право; тако, ако је покретну ствар сам власник поверио залогодавцу. На крајену ствар не може стећи заложно право ни добронамерни стицатељ, осим ако је оно прибављено од трговца у кругу његове радње. (§ 299 трг. зак.)

41.

Предузетник, који је завршио наручени рад, па тај рад има недостатака или грешака само од мање вредности, има се сматрати да је од своје стране у битности одговорио уговору, а наручитељ, у колико међу странкама нема другог споразума, није овлаштен да ускрати исплату награде за рад, него је само на то овлаштен, да задржи ону вредност, која одговара грешкама и недостацима. (Кс. у Новом Саду, Рев. II.152-939).

Касациони суд ревизију туженог не уважава, нападнуту пресуду призивног суда потвђује.

Образложење: Првостепени је суд донео делимичну пресуду којом је тужитељици досудио 19.084·31 кч. са законским каматама на своту од 18.926·81 кч. од 15 марта 1935 као и парничне трошкове. С вишком тужбеног захтева сем своте од 1300 дин. о којој би имало да се одлучи у коначној пресуди тужиља је одбијена.

Призивни суд је првостепену пресуду у целости потврдио.

Против те пресуде поднела је ревизију тужена предлагући:

а) да се призивна пресуда преиначи тако, да се тужба у целости одбије и тужиља пресуди на накнаду свих парничних трошкова:

б) да се призивна пресуда као и првостепена пресуда поништи и ствар врати првостепеном суду да након донетог доказног поступка донесе нову пресуду;

в) да се призивна пресуда поништи и ствар врати призивном суду да он проведе доказни поступак који је већ пред првостепеним судом тражио, те затим нову пресуду донесе.

Ревизију своју заснива на прописима § 597 т. 2, 3 и 4 Грпп.

Међу осталим се жали, да је призивни суд нетачно

установио да је тужитељица погођени посао обавила у августу 1934 и да је тужена тај посао примила

Та жалба није основана јер тужена у свом припремном спису од 22.XII 1936 није порицала да је погођени са тужиљом посао на кући тужене у погледу стаклено-бетонских радова примила у речено време, већ је само тврдила, да се у месецу јулу и августу када је време редовно сухо, не могу мане у погледу прокишњавања установити, због чега је и предузета гаранција на две године од свршених радова.

То је поновила тужена и у призиву против првостепене пресуде, према чему је то установљење нижестепених судова правилно.

Спорно је остало питање да ли је тужиља свој посао око издржљивости чврстоће и непромочивости односних радова извршила прописно, односно, да ли је кривица до грешке у материалу, до грешке у раду, односно до обојега, што кров и „маркиза“ на кући тужене на извесним местима прокишњавају.

У том погледу су стручњаци дали своје мишљење, да не могу у том погледу дати мишљење док се не изврши кемиска анализа материала из ког је сачињен кров маркиза односно, док се не испита кемиски изолирајући материал.

Међутим су вештаци сагласно дали мишљење, да би за оправак односних мана била потребна свота од 1300 динара. Оба нижестепена суда су ту своту излучили из јудиката, оставивши, да се коначном пресудом одреди да ли та свота припада тужиљи или не, дотично колико од ње.

Према томе не може се узети у обзир ревизијски разлог, да ли је систем изолације добро спроведен или не, док је на темељу стручњачког мишљења и без противречности са списима установљено, да оправак недостатака не премаша износ од 1300 динара.

Неодлучно је стога за изрицање делимичне пресуде

с обзиром на горе наведено, да ли су ти недостаци настали услед грешке у конструкцији, материала или обојега.

Не стоји даље ни онај ревизијски разлог, да тужила ако посао није извршила, како треба да се онда има сматрати да га у опште није извршила.

Предузетник наиме који је завршио наручени рад, пи тај рад има недостатака или грешака (као у конкретном случају) само од мање вредности, има се сматрати да је од своје стране у битности уговору одговорио, а нарочито у колико међу странкама нема другог споразума, није овлаштен, да одбије исплату награде за рад, него је само на то овлаштен, да задржи ону вредност, која одговара грешкама односно недостацима.

Према томе тужба тужитељева у погледу заостатака исплаћене награде није преурађена.

Отпада према горњем правном стајалишту овог Касационог суда онај ревизијски разлог, да се посао који је тужила на кући тужене имала да изврши, има сматрати у том смислу јединственим послом, да док се не отстране све мане и недостаци да је дотле не може тражити исплата куповне цене

У писму тужиље, од 8 септембра 1933 којим је тужила преузела да изврши стаклено-бетонске радове на кући тужене, чију садржину тужена није ни у призиву, ни у ревизији побијала, имао се је остатак погођене цене за извршене радове коначно исплатити 15 марта 1935 г.

Како у тој погодби није предвиђено, да се у случају извесних недостатака има ускратити исплата остатка куповне цене, то с обзиром на горње правно правило, питање исплате 1300 динара колико ти недостаци по усвојеном по призивном суду стручњачком мишљењу стоје спадаће за решење коначне пресуде.

С обзиром на горе изнесено неодлучни су сви остали ревизијски разлози, тако и тврдња да оправци више вреде да је тужена обављене радове тужитељици ставила на расположење, као и оцена кореспонденције у том правцу.

Исто тако с обзиром на усвојено мишљење стручњака, нема недостатака у поступку што суд у сврху констатовања мана и недостатака на кровној конструкцији и т. зв. маркизи није обавио увиђај на лицу места јер ће то у колико се буде указала потреба евентуално бити потребно спровести у настављеној парници ради 1300 дин. спп. а у сврху донашања коначне пресуде.

Иначе суд је спровео доказ саслушањем стручњака које су поједине странке (свака по једног) предложиле, те чијим личним својствима ниједна странка није ставила приговоре, нити је након њиховог саслушања тужена ставила замерку (§ 260 Грпп.)

Као последњу ревизијску тачку наводи подносилац ревизије, да је погрешно правно становиште позивног суда у погледу разлагања о каматама, те у погледу висине утужене своте што да чини ревизијски разлог из § 597 т. 4 Грпп.

И овај ревизиони разлог не стоји, јер је подносилац ревизије у смислу § 600 тачка 2 Грпп. морао тачно и одређено навести у чему сматра да је неоснована позивна пресуда гледе камата, ако побија висину досуђене своте зашто сматра досуђену своту превисоко установљеном дотично евентуалну своту сматра примереном, јер ревизиони суд није зван да путем тумачења извађа и нагађа разлоге којима се хоће служити ревизија, па пошто тужена није изричито или јасним упућивањем на то навела у чему налази у горњем погледу погрешност позивне пресуде није се тај ревизијски разлог ни могао усвојити.

Пошто су тако нижестепени судови како чињенично стање потребно за изречење делимичне пресуде правилно утврдили и пошто су и ствар правилно правно оценили, ваљало је, јер не предлеже разлози на које се ревизија позива (§ 597 т. 2, 3 и 4 Грпп.), исту одбити и позивну пресуду потврдити.

Нави Сад, 27 новембра 1940 године.

Начелна одлука број 148. — По начелима приватног права, која се тичу односа из уговора о раду, а и по судској пракси, у томе случају, ако је изручено дело односно рад извршен по предузетнику мањкаво или противно уговору, наручител има права, да тражи такву исправку, која одговара сврси и уговору, или да тражи сразмерно снижење награде, или оштету одмерену према недостацима и манама, а од уговора може одустати само онда, ако се рад не може исправити како то одговара сврси и уговору, или ако предузетник одбије да изврши исправку.

*

Наручитељ може и сам да се постара о отклањању мана на трошак предузетника, ако предузетник не ће сам да исправи рад.

42.

Против II. ст. решења о трошковима извршног поступка нема места даљем правном леку с обзиром на § 622 Грпп. у вези са § ом 40 зак. чл. LIV: 1912.

(Кс. у Новом Саду, Рек. II. 289-1937).

43.

Менични закон не одређује, који је најкраћи рок доспелости, па зато може бити један те исти дан издања и доспелости менице.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 65-937).

44.

Пре закључења I. ст. расправе учињеним снижењем предмета парнице на парнични трошак, предмет постаје маличним, па се даљи поступак има наставити по маличном поступку.

(Кс. у Новом Саду, Рек. II. 89-938).

45.

Имешак правног претходника може бити предмет даровног уговора склопљеног од стране правног следника, ако је претходник већ умро.

(Кс. у Новом Саду, Г. 316-934).

46.

Није умесан приговор засшаре бракоразводног узрока, ако је тужилац тек два месеца пре покретања шужбе пуштен из завода за умоболне.

(Кс. у Новом Саду, Г. 355 934).

47.

Тужилац, који је навео шестаменаш само са једног разлога, мора ако у току парнице, по обављеном доказном поступку сазна за који други разлог, одмах проширити своју шужбу. Без тога се судне може упустиши у разматрање овог другог разлога.

(Кс. у Н. Саду, Рев. 129-932).

*

Види: VI. 66, — VII. 79, — X. 79, — XI. 49, 186, — XIII. 34, 49, 72, — XV. 10, — XIX. 92, 255.

48.

У таквим случајевима, када један закључак садржи две одлуке, за које не важе исти рокови, за подношење рекурса, долази у обзир у корист странке дужи рок, и странка у томе дужем рекурсном року може побијати обе одлуке. (Кс. у Новом Саду. Рек. II. 351-1988)

* * *

Прва одлука садржана у закључку односи се на плендбу покретних ствари и забрану пензијских припадљности, против које је предвиђен рок за рекурс од 8 дана (§57 Ип.). Друга пак одлука, садржана у томе закључку, односи се на предбележбу заложног права (§ 325 Ип.), против које је предвиђен рок за рекурс од 15 дана (бр. 2 §-а 71 Ип.)

49.

Кад је поводом молбе правозаступника против своје странке, суд већ правомоћно установио висину хонорара, онда у парници, коју покреће адвокат против своје странке ради ислате установљеног трошка, може се

расправљати само о томе, да ли с обзиром на материјално-правне прописе постоји дужност туженог, да плати установљени трошак, а не може се више расправљати о установљењу висине појединих ставака трошковника. (Кс. у Новом Саду, Рев. I. 686-1936).

50.

Предмет купопродаје довољно је означен, ако је искључена свака сумња о којој се кући ради.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 3411955).

51.

Призивни суд може поново ценити исказ сведока само онда, ако их он преслуша. Суд има право, да због тога одреди поново преслушање сведока, ако мисли, да је оцена I. ст. суда у опречи са списама или исказима сведока.

(Кс. у Новом Саду, Н. Г. 828-934).

52.

I. Само из те околности, да су брачни другови последњу ноћ пре разлаза провели у заједничкој соби, још се не може извести тај закључак, да су раније кривице опроштене, кад се ни не тврди да су брачни другови те ноћи полно опћили, и кад је утврђено, да је муж своју жену тукао и на сам дан разлаза. — II. И ако је суд закључио да саслуша и туженог, није учинио повреду формално правних прописа, кад је одустао од његовог саслушања, јер у смислу §-а 373 одељ. 2 и § 521 одељ. 2 Грп. суд није везан својим доказним закључцима у управљању парницом, кад налази да даље доказивање, с обзиром на већ постигнути резултат доказног поступка, није више потребно (§ 371 Грп).

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 613-937).

53.

Касациони суд испитује пресуду прививног суда на основу разлога изнесених у самој ревизији.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II.235-1937).

54.

Код заједничке имовине један сувласник има права да осигура против пожара не само свој део зај. имовине, него и део свога сувласника.

(Кс. у Н. Саду, Рев. 397-936).

55.

Када је заложно право укњижено на некретнине, пре него што је правомоћно постало решење о укњижењу права власништва дужникова, па је касније ово решење услед утока стављено ван снаге, тада се мора брисати и заложно право стечено против дужника, чије је право власништва стављено ван снаге.

(Кс. у Новом Саду, Г. 381-1933).

56.

Тач. 5. §-а 44. Грп. упућује у надлежност среског суда све спорове из закупа без обзира на вредност, у колико није у питању спор о постојању таквог уговора, плаћање порабине или отштете. У ова три случаја надлежност суда се равна према вредности спора.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 767-936).

57.

Примени §-а 52 кр. з има места за лице које је осим другог наведенога у том §-у 9 учинило у скитничењу у поврату ма које кривично дело које се голи по службеној дужности, дакле кривац мора да буде у времену вршења тога дела у скитњи.

(Кс. у Новом Саду, Кре. 505-1931).

58.

Када је оптужени пријавио само призив, бранитељ у своје име не може пријавити ревизију, ако тек окривљени није малолетан, у коме случају може то чинити и против воље малолетника (§ 324 Кв.).

(Кс. у Новом Саду, Кре. 535-931).

59.

I. Извињавајућа заблуда по §-у 20. Кв. не може добити примену у крив. делима извршенима путем штампе. — II. Уредник листа само онада одговара ако се незна ко је писац чланка.

(Кс. у Новом Саду, Кре. 517-1931).

Ад. I. § 89 Закона о штампима на име таксативно набраја, које одредбе општег казненог законика важе и за кривична дела учињена путем штампе, а међу тим наведеним случајевима не налази се одредба из §-а 20 Кв.

Ад. II. Види § 35 Закона о штампима.

60.

Одговорност чланова задруге са ограниченом одговорношћу и задруге са неограниченом одговорношћу.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 83-37).

Касациони суд поводом ревизије тужитељице укида обе пресуде нижих судова и ствар враћа првом суду на даљи поступак и доношење нове одлуке.

Образложење: Тужитељица потражује утужени износ од туженог као бившег члана исте на том основу што је на главној скупштини њеној 19 марта 1933 закључено, да се губитак задруге, који се је показао према закључном рачуну од 31-XII. 1932 тако покрије, да се на то употребе пословни удели задругара, затим допринос чланова управног и надзорног одбора (60.000 дина.), потом задружне некретнине и покретнине од резервног фонда

(20.000 дин.), те напоком, да сваки задругар допринесе још по 2000 динара.

Пошто је туженом одбијен улог 335 дин., који је имао код тужиље, потражује још од туженог утужени износ.

Првостепени је суд у целости дао тужби места сма-трајући да према задружним правилима чланови одгова-рају за губитак задрузи неограничено и солидарно.

Призивни суд је првостепену пресуду преиначио тако, да је тужбу одбио налазећи да главна скупштина није овлаштена, да оптерети поједине задругаре са изве-сним новчаним износима без посебног за то овлаштења у правилима.

Против те пресуде поднела је тужиља ревизију пред-лажући да се призивна пресуда преиначи тужби у цело-сти места даде и тужени пресуди на снашање свију про-узрокованих трошкова.

Своју ревизију заснива на пропису § 597 т. 4 Грпп.

Жали се, да је призивни суд са повредом права од-био њезину тужбу на том основу да главна скупштина задруге није имала права, да губитак задруге подели на своје чланове и да закључак главне скупштине тужилачке задруге само би у том случају могао имати обавезног дејства на туженога, да је скупштина друштвеним Пра-вилима била овлаштена, да донесе такав закључак одно-сно, да је тужени на то пристао.

Жалба је неоснована.

Што се тиче одговорности чланова задруге, треба разликовати задругу са ограниченом одговорношћу од задруге са неограниченом одговорношћу.

I. Одговорност чланова са ограниченом одговорношћу — уколико друштвена основна правила друкчије не на-ређују — састоји се у томе, што, ако се друштвене оба-везе не могу наплатити из друштвене имовине, чланови су дужни за покриће тих обавеза допринети своту која одговара њиховим уделима, и у том случају, ако су на

своје уделе стварно извршили исплате, установљене друштвеним правилима.

Противно тумачење искључује већ сама та околност, што трговински закон у тачци 2 § а 231 употребљава реч „до висине“, а да је законодавац хтео изразити, да чланови задруге одговарају само са својим уделима, то би учинио без употребе речи, „до висине“, исто тако као што је изречено у § 125 истог закона за спољашње чланове командитног друштва, да наиме ови одговарају само оним што су уложили у друштво; или би се рекло тако, као у § 168 трг. закона наиме, да акционари нису дужни да даду на друштвене сврхе и на његове обавезе друго сем у основним правилима установљене уплате минималне вредности акција.

Тачност горњег тумачења потврђује и § 257 ст. стечајног закона по коме, када је стечајни поступак већ толико напредовао, да се може зготовити план о коначној расподели, тада је заступство задруге дужно саставити исказ о томе, колико су дужни поједини задругари допринети покрићу друштвених дугова према одговорности у друштвеним правилима односно у Трг. закону.

Када би одговорност чланова, обавезних до висине њихових удела била исцрпљена исплатом њихових удела, онда се § 257 стечајног закона у опште не би могао применити, — а овај § не спомиње никакав изузетак.

II. Што се пак тиче одговорности чланова задруга, основане са неограниченом одговорношћу, они одговарају солидарно са целом својом имовином за друштвене обавезе, у колико се оне не могу наплатити из друштвене имовине. Надаље код задруге предмет поделе међу задругарима може бити не само добитак него и губитак (тач. § 225 трг. зак.) исто тако, као и код командитног и јавног трговачког друштва.

Није спорно међу странкама, да по § 15 друштвених правила чланови задруге јамче неограничено — и солидарно за све обавезе задруге.

Исто тако, да се губитак који би снашао задругу, наплаћује од сваког задругара у једнакој мери.

По § 16 друштвених правила за обавезе задруге јамчи у првом реду резервни фонд, у другом остало имање задруге, у трећем удели задругара, па ако све није довољно и остало имање задругара.

Пошто се према томе и у овом случају има за губитак задруге у првом реду употребити резервни фонд, а пошто је одређен разрез на поједине задругаре од 2000 динара за покриће губитка задруге а да није употребљен на исти цео резервни фонд, него само део истог од 20.000 дин., то се ревизија тужиље не може мериторно решити, док се не утврди и тачно установи колики је био резервни фонд тужиље, на дан када је главна скупштина закључила да се остатак губитка тужиље на тај начин покрију, да се на поједине задругаре разреже свота од 2000 динара.

Према томе, у колико резервни фонд горе означеног дана није потпуно на покриће губитка исцрпљен, има се исти потпуно исцрпети, па се тек неподмирени остатак, дакако одбивши покриће добивено од остале имовине задругара удела и доприноса чланова управног и надзорног одбора, разрезати на остале чланове (задругаре), чиме би се установио тачан обим њихове одговорности.

Пошто у том правцу није чињенично стање установљено ваљало је у смислу § 604 Грпп, обе нижестепене пресуде укинуги и ствар вратити парничном суду првог степена, да држећи се прописа § 605 Грпп. прописно утврди чињенично стање и нову одлуку донесе.

Нови Сад, 2 децембра 1940 године.

* * *

О задрузи види: VII. 100, — XII. 56, — XVII. 2.

61.

Тужби ради укидања или ограничења извршења у смислу §-а 39 зак. чл. LIV:1912 има места на основу

сваке такве чињенице која је прикладна да се обавеза укине или ограничи на мањи обим, дакле и на основу компензације. (Кс. у Новом Саду, Рев. II. 106 938).

Касациони суд ревизију туженог не уважава, нападнуту пресуду позивног суда потврђује.

Образложење: Позивни суд је преиначио првостепену пресуду која је тужбу одбила тако, да је тужби дао места и принудно извршење одређено против тужитеља у корист туженога ради 767 динара под бр. 138/37 укинуо и пресудио туженог на плаћање парничних и позивних трошкова.

Тужитељ је своју тужбу засновао на пропису § 39 зак. чл. LIV:1912 тврдећи да је потраживање тужениково према њему укинато компензацијом јер да је извршном пресудом изборног суда С. пољопривредне берзе у С. од 13 априла 1937 број 1 45/15/1935 стекао потраживање против туженог само у име главнице 1025 динара, дакле већу тражбину него што је тражбина туженог против тужитеља.

Није спорно, да је тражбина тужитељева извршна премда услед поднетог правног лека још неправомоћна.

Пресуду позивног суда напао је тужени ревизијом предлажући да се пресуда позивног суда тако преиначи да се тужитељ са тужбом одбије и пресуди на снашање свих парничних трошкова.

Своју ревизију заснива на томе, да је ствар погрешно правно оцењена (§ 597 т. 4 грпп.), јер да се у конкретном случају не може применити пропис § 39 зак. чл. LIV:1912, будући тужитељ није остварио против туженог ни приговор, ни противтужбу, те јер пресуда, на основу које тражи укидање извршења, није правомоћна.

Сматра напокон да тужитељ није могао тражити укидање оврхе против њега, већ једино, да се куповнина утекла на дражби за продане тужитељеве покретнине стави у судски депозит до коначног решења спора који се води поводом берзанске пресуде.

Касациони суд испитујући пресуду призивног суда налази, да ревизијски разлози нису основани.

Како је неспорно установљено, да тужитељ има против туженог већу протутражбину, него што је тражбина туженог против тужитеља ради које је спровео оврху и исходно и дражбу тужитељевих покретнина, те како је та већа тражбина тужиочева извршна. то и без обзира што још није правомоћна, прикладна је, да се пребије са тражбином тужениковом, па је стога тужитељ могао у смислу § 39 зак. чл. LIV:1912 јер је право његово настало после извршног наслова тужениковог према тужитељу, туженикову тражбину, са својим извршним протупотраживањем пребити и укидање извршења у смислу горе наведеног законског прописа тражити.

Нови Сад, 4 децембра 1940 године.

* * *

Судска пракса. И на основу компензације се може повести парница из §-а 30 зак. чл. LX:1881, (К. 194-902).

62.

I. Ако странка у призиву не напада утврђено стање ствари, призивни суд нема могућности, да испитује утврђено стање ствари. — II. Превоз пчела сам по себи није опасан посао.

(Кс. у Новом Саду, Рев. I. 285 1938).

Ревизију туженика Б. Ј. одбацује.

Ревизију тужиоца не уважава, побијану пресуду призивног суда одобрава и обвезује тужиоца да плати туженоме у року од 15 дана под претњом принудног извршења у име ревизијског трошка 515 динара.

Разлози: Тужилац је био пољопривредни слуга код тужених Б. М. и Б. Б. и по налогу ових колима је превозио кошнице туженика Б. Ј., у друштву овога, када је једна кошница испала и пчеле изуједале коње и тужиоца, коњи се поплашили, тужилац испао из кола и точкови га прегазили наневши му повреде.

Суд првог степена је тужбу делимично уважио и обвезао све тужене да тужиоцу солидарно плате 1800 д. као своту која ће бити нужна за намештање зуба, док је захтев за ренту одбио наставши да умањење радне способности, као последица повреда, није доказано.

Призивни је суд делимично преиначио првостепену пресуду и одбио тужбу према туженима М. и Б., наставши да између тога што су они послали тужиоца да превезе пчеле и чина оштећења нема узрочне везе, јер они у преносу пчела нису учествовали. Призив туженог Ј. није уважен, јер је тужилац настрадао на његову послу а његова су својина биле пчеле. Такође призивни суд није уважио призив тужиоца за досуђење ренте, јер према утврђеном и призивом ненападнутом чињеничном стању призив није основан.

Ту су призивну пресуду побијали ревизијом тужилац и туженик Ј.

Тужилац је тражио, да се призивна пресуда укине или преиначи и тужба у целости уважи, а туженик Ј. да се призивна пресуда преиначи и тужба одбије и у оном делу у којем је пресудама нижих судова уважена.

Још су сви туженици оспорили одговором основаност ревизије тужиоца.

Ревизијом тужилац побија становиште призивног суда, да је тачан налаз суда првог степена, да нема смањења радне способности, иако међутим сам суд првог степена констатује да стручњак Л. Ђ. није дао одређено мишљење а он је био једини стручњак саслушан на околност смањења радне способности. — Тај је ревизијски навод неподобан, јер се креће ван граница и правца разлагања побијане призивне пресуде, која је нашла, да тужилац призивом није напао чињенично стање и да се, због тога утврђено чињенично стање не може променити. С тим у вези не стоји ревизиони навод, да се ради о ништавости, на који се из службене дужности има да пази, јер кад странка не напада утврђено чињенично стање, ни при-

зивни суд нема могућности да испитује правилност утврђења тога стања.

Тужилац побија ревизијом и онај део призивне пресуде, којом се његова тужба одбија према туженима М. и Б., тврдећи да је штета у узрочној вези са њиховим радом, јер су они као послодавци издали му налог да обави посао са туженим Ј. а тај је посао био опасан и није спадао у његово редовно пословање. Ревизија тужиоца није основана ни у томе погледу, јер је правилно становиште призивног суда да тужени М. и Б. нису у узрочној вези са претрпљеном повредом. Наиме превоз пчела сам по себи није опасан посао, а налог тужених као послодавца, тужиоцу као слуги, да обави посао који по природи својој спада у послове слугу, не ствара однос са штетним чином, у недостатку нарочите њихове кривице или небрижљивости.

Зато ревизија тужиоца није могла бити уважена.

Ревизија туженика Ј. одбачена је као недопуштена, јер се њоме побија конфирмативни део призивне пресуде а вредност тога конфирмативног располагања не прелази 5000 динара (§ 596 од. 3 Грпп.

Одлука о трошковима оснива се на §§ 143 и 152 Грпп.

Нови Сад, 10 октобра 1940 године.

63.

И. Закупник нема права да тражи оштету за неупотребљавање закупног објекта, ако је склапајући уговор познавао закупни објект и његове мане, па је ипак закључио закупни уговор, и без приговора ступио у посед закупног објекта. — II. У колико је неупотребљивост зграде настала нехатом обеју странака, а не може се са сигурношћу утврдити сразмер кривице једне и друге странке, онда установљену штету имају обе странке сносити подједнако. (Кс. Н. Саду, Рев. II. 614-937).

Касациони суд поводом ревизија туженог и споредног умешача обе нижестепене пресуде укида и ствар враћа првостепеном суду на нов поступак и доношење нове одлуке при чему ће узети у обзир и досадање ревизиске трошкове.

Разлози: Призивни суд је потврдио првостепену пресуду, којом је тужби у целини места дато и пресудио тужену као и споредног умешача Д. Х. банку главну филијалу у Н. на плаћање призивних трошкова.

Против те пресуде поднели су ревизију тужена као и споредни умешач.

У својој ревизији предлаже тужена да се II степена пресуда преиначи, тужитељ са тужбом одбија и пресуди на накнаду I степ. призивних и ревизионих трошкова.

Споредни умешач предлаже да се:

- а) тужилац с тужбом одбије;
- б) побијана пресуда преиначи тако, да призивне трошкове не плаћају солидарно туженик и споредни умешач, већ само туженик, а да се споредном умешачу до суде трошкови по § 143 Грпп., или
- в) да се призивна пресуда укине и ствар врати призивном суду на ново одлучивање, при чем ће се трошкови призивног поступка сматрати као даљи парнични трошкови које не сноси споредни умешач.

У својој ревизији истиче тужена да је у доба од када тужитељ свој отштетни захтев потражује, закупни уговор између њега и тужене већ престао, јер тужитељ 15 новембра 1933 није платио дужну закупнину, како то произлази из неприговореног спису прикљученог закупног уговора од 3 маја 1933.

Према томе да тужитељ из непостојећег већ уговора није могао за себе никакве оштете тражити.

У меритуму тврди, да тужитељу не припада право на отштету, што није могао употребљавати закупни објект с разлога, јер да је сам тужитељ крив за лоше стање зграде, јер да је услед нечишћења снега са крова у знатној мери допринео рунирању зграде.

нижестепене пресуде укинуги, те ствар вратити првостепеном суду да држећи се прописа § 605 Грпп. утврди поново чињенично стање и нову одлуку донесе, при чем ће узети у обзир и досадање ревизијске трошкове.

Нови Сад, 20 новембра 1940 године.

* * *

Последица обавезе закуподавца да има у добром стању одржавати предмет закупа, јесте та, да је закуподавац дужан о своје трошку извршити ванредне оправке. Док обичне оправке које ввлазе из редовне употребе, дужан је закупник извршити о своје трошку.

Иначе види нач. одлуку број 127 и 128.

64.

Само помоћном особљу припада право на накнаду за прековремени рад.

(Велики суд у Подгорици, Рев. 47-939).

Уважава се ревизија; ствар се враћа призивном суду, с тим да при поновном одлучивању узме у обзир и трошак ревизијског поступка.

Разлози: Ревизијом се побија призивна пресуда због погрешне правне оцјене (§ 597 бр. 4. Грпп.), коју тужилац, поред осталог, види у томе: што је призивни суд стао на становиште да тужитељици не припада право накнаде за прековремени рад зато што је домаћин тужитељице био запослен код тужене као намјештеник (мјесечар).

Ревизија је у овом своје дијелу основана.

Истина Зозр. разликује раденика од намјештеника. Та два појма нијесу истовјетна. Ово се најбоље види из §§ 40 и 41 пом. закона. Тако се у § 40 наређује да у свакој радничкој Комори морају бити поред раденика „заступљени и намјештеници“, а § 41 прописује, да чланови Радничких комора „бирају и раденици и намјештеници“. Али ово разликовање није одлучно за ријешење питања, да ли неком лицу припада право на прековремени рад, већ је одлучно питање, да ли је домаћин тужитељице лице из става I и II §-а 3 Зозр.

За правилно ријешење овога питања мјеродавна је врста посла, која је била повјерена домаћину тужитељице, тј. да ли је тај посао више врсте или не, јер се само лица која обављају послове, ове друге врсте, сматрају помоћним особљем у смислу Зозр. и само њима припада право на накнаду за прековремени рад, јер је у § 6 Зозр. ограничено само радно вријеме најамних радника, дакле помоћног особља из § 3 ст. 1 пом. закона, а не и особља из 3 ст. II. истог закона, а што се у главном и у призиву истиче.

С наведенога је оправдан истакнути ревизијски разлог, али се ревизијски предлог, којим се захтијева преиначење призивне пресуде не може усвојити, јер се чињенична утврђења призивне пресуде ограничавају на томе да је тужилац био код туженика намјештеник са мјесечном наградом од динара 1000, а чињенично стање, које је према садржини парничних списа мјеродавно за правно оцјењивање ствари, није у призивној пресуди утврђено у погледу навода ревизијског противника и то без његове кривице, да је на основу § 604/1, 598/1 и 603/1 Грпп. и ријешено као у диспозитиву.

Одлука о парничном трошку оснива се на § 154/1 Грпп.

Велики суд у Подгорици, као ревизијски суд.

14 децембра 1939 године.

65.

Помоћним особље се имају сматрати сва лица, чији рад стоји у вези са организованим радом предузећа.

Кс. у Н. Саду. Рек. 193-940).

Ревизијски рекурс туженог се не ужавава и призивни звкључак одобрава.

Разлози: Тужитељица тражи плату за прековремени рад.

Првостепени је суд тужбу одбио из разлога, што је тужитељица код туженог обављала послужитељске

послове, а на таква лица да се не могу применити прописи закона о заштити радника, јер се сматрају помоћним особљем према одлуци Министра Социјалне политике и Народног здравља од 1-V. 1931 бр. ст. 23565/31 (Служб Новине број 124-1939), а у којој се установљава, да се вратари-портири, чувари, послужитељи, кочијаши, кувари и одн. који су најмљени за вршење помоћних послова код занатских, индустријских, трговачких, саобраћајних и њима сличних предузећа, не сматрају помоћним особљем по зак. о заштити радника у погледу одредаба о радном времену.

Тужитељица је ту пресуду у призиву напала из разлога што је у каснијој одлуци од 20-VI. 1938 број ст. 45705 исто Министарство своју одлуку број 23.565/31 растумачило тако, да се помоћним особљем имају сматрати сва она лица, чији рад стоји у вези са организованим радом предузећа.

У доказ тога позвала се и на сличну одлуку истог Министарства од 13-XII. 1937 број ст. 74419/37 па је уједно навела, да је она у своме припремном поднеску код првостепеног суда означила и друге послове осим послужитељских, које је код туженог обављала, а из којих послова се види, да је њен рад у вези са организованим радом предузећа.

Призивни суд је овај призив уважио, првостепену пресуду укинуо и одредио да суд у наставном поступку установи, какве је послове тужитељица код туженог обављала и на основу тога реши, да ли јој уопште припада награда за прековремени рад.

Закључак призивног суда у свом ревизијском рекурсу напада тужени.

Жали се што је суд одредио наставак поступка, јер да је тужитељица у свом поднеску од 4 априла 1939 г. навела да је поред послужитељских послова вршила и друге, али није навела који су то други послови нити је понудила доказе.

Ова жалба није основана, јер је тужитељица у цитираном поднеску навела, да је поред чишћења канцеларије предузећа спремала и купатило предузећа, крпила џакове и т. д.

Стога је морао првостепени суд и те чињенице размотрити, па евентуално и по § 246 Грпп. затражити доказе.

Нови Сад, 29 септембра 1940 године.

66.

Код примене ст. 3. §-а 596 Грпп. не долазе у обзир, што је суд преиначио пресуду првог суда само у погледу споредних тражбина (камата, накнаде штете и парн. трошкова). Оваква пресуда позивног суда важи као пресуда којом се потврђује пресуда првог суда, па ако вредност главног спорног предмета о којем је одлучио позивни суд, без споредних тражбина не прелази Динара 5000, ревизија, као недопуштена има се одбацити у смислу ст. 3. § 596 и ст. 1. § а 601 Грпп.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 405-935).

67.

I. Ако је ревизиони суд једном већ прешао преко разлога, који би био по тврђењу странке, сачињавао ништавост, онда се ревизиони суд приликом поновног решавања створи, не може упуштати у разматрање тога питања. — II. Поред уговорене провизије — у име награде за труд — може се уговорити и конвенционална казна — за тачно испуњење обавезе. Висину конвенционалне казне суд може снижити, ако нађе, да је високо одмерена према угроженом интересу.

(Кс. у Новом Саду, Г. 314-1931).

68.

Ако је извршење одређено пре истека рока доспелости, па решење напада само тражилац извршења, зато

што је суд одредио само извршење ради осигурања, извршна се молба не може у целости одбити.

(Кс. у Новом Саду, Вп. 543-1934).

69.

Нема места одбацивању призива на томе основу, да је призивни предлог неразумљив, кад се, погрешком пера тражи, да је одбије „пресуда“ у место „шужба“.

(Кс. у Новом Саду, Вп. 449-1934).

70.

Из околности, да је поверилац у више махова водио извршење против презадуженика ради намирења јединственог али на више делова подељеног потраживања, још се не мора извести закључак, да је тај поверилац знао, да је презадужени обуставио плаћање.

(Кс. у Новом Саду, Г. 273-933).

71.

Спор између послодавца и пољопривредног чељадета у смислу прописа из зак. чл. XLV: 1907 спада у стварну надлежност управних власти.

(Кс. у Новом Саду, Н. Вп. 616-934).

XIX. 174, — XX. 87.

72.

I. Ако је као протувредност уговорена обавеза издржавања преноситеља некретнине, а ово се издржавање може извршити из самога прихода предате некретнине, онда постоји уговор о даровању, а не о купопродаји. — II. У шоку парнице неоспорена вредност инвентара, не може се оспорити у ревизији. — III. Ако су обдарени: дете и снаја, онда су обоје једнако дужни да надопуне повређени нужни део. (Кс. у Новом Саду, Г. 1121-930).

73.

Не постоји повреда формалног права, што суд није одредио поново вештачење, ако је ово тражено тек онда и зашто, када и што је обављено вештачење неповољно испало за жалиоца. (Кс. у Н. Саду, Г. 1120-930).

74.

Кад се из смртвнице види, да је иза покојника остао тештаменат, онда се у парницу имају увући тештаментарни наследници, а није довољно ове увући у парницу као непознате наследнике путем старатеља.

(Кс. у Новом Саду, Г. 1715-931).

*

О наследним парницама, види: IV. 1, 91, — V. 32, VIII. 7, 99, — X. 79, XIII. 95, — XIV. 10, 128, — XV. 108, — XVII. 3, — XVIII. 66, — XIX. 141.

75.

Одрицање од наследства није везано за посебне формалности; према томе, оно се може догодити пуноважно, како усмено, тако и писмено. Прихватање одрицања од наследства не мора бити изречно, већ може бити и ћушке, таквим конклюдентним чинима, из којих се несумњиво може извести воља странака уперена на прихватање. Безусловно одрицање од очинства и материнства уз прошувредност, простире се и на наследнике онога који се одрекао, чак и онда, ако странка изречно и не изјави, да се одриче и у име својих насленика.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 95-937).

Касациони суд ревизионој молби тужених Л. М. и Б. М. места даје, пресуду Апелационог суда преиначује тако, да се тужитељ са тужбом одбија и обвезује тужитеља да плати туженима у року од 15 дана под претњом извршења на руке њиховог правозаступника у име првостепених трошкова 1590 динара, у име позивних трош-

кова 998 динара и у име ревизиског трошка 1118 динара.

Из разлога: Према сталној судској пракси, одрицање од наследства није везано за посебне формалности; према томе, оно се може догодити пуноважно, како усмено тако и писмено, даље, прихватање одрицања од наследства не мора бити изрично већ може бити и ћутке, таквим конклюдентним чинима, из којих се несумњиво може извести воља странака уперена на прихватање.

У конкретном случају, а из поменуте изјаве од 30 септембра 1907 види се, да се је мати тужитељева а кћи остављачева М. Т. уз примљену протувредност од 1400 круна одрекла безусловно од очинства и материјства услед тога намирења.

Апелациони суд је пак правилно установио, да је остављач то одрицање конклюдентним чинима и прихватио, те да према томе, постоји пуноважно одрицање од наследства са стране покојне кћери остављачеве и материје тужитељеве.

Но повредио је Апелациони суд материјално право, када је изрекао да то одрицање не важи и за тужитеља, да се његова мати није изричито одрекла наследства и у име својих потомака.

Према сталној судској пракси, безусловно одрицање од очинства и материнства уз протувредност, као што је то, према горе изложеном и у даном случају, простире се и на наследнике онога, ко се од наследства одриче, чак и онда, ако странка изрично и не изјави, да се одриче и у име својих наследника, па и онда ако десцендент, који се одрекао, умре пре својих родитеља, као што је то било и са матером садањег тужитеља, која је умрла пре свога оца, остављача.

Услед изложеног, ваљало је ревијоној молби тужених места дати, пресуду Апел. суда преиначити, тужбу одбити и обвезати тужитеља у см. § а 524, 508 и 543 зак. чл. I. из год. 1911 обавезати на снашање свих парн. трошкова.

Нови Сад, 13 новембра 1940 године.

Види: I. 43, — II. 1, 71, — IV. 3, — V. 53, — VI. 51, — VIII. 55, — IX. 148, — XI. 186, — XIV. 58, 62, 123, — XV. 20. — XVII. 46, — XVIII. 4, 202, — XIX. 313.

76.

I. Утврђење вредности спорног предмета по призивном суду (ст. 3 §-а 594 Грпп.) меродавно је и за ревизијски суд, ако се спорни предмет парнице не састоји само из новца. — II. По правилном тумачењу прописа из §-а 124 зак. чл. LX: 1881 старатељ постављен у извршном поступку, може остваривати само ону тражбину, која је била заплењена у извршном поступку. — III. По § 649 Грпп. у меничним стварима рок за улагање рекурса износи осам дана.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 898-936).

Касациони суд ревизију тужитеља не уважава, побијају пресуду призивног суда одобрава и обвезује тужиоца да плати туженима у року од три дана под теретом принудног извршења на име ревизијског трошка своту од 483 динара.

Ревизиони рекурс тужених по службеној дужности одбацује.

Разлози: По јасном пропису последње реченице ст. трећег § 594 Грпп. утврђивање вредности спорног предмета у призивном степену не може се побијати правним леком. Зато се први део тужитељеве ревизије којим се побија онај део призивне пресуде којим је изречено да вредност спора не прелази 5000 дин. није могао узети у обзир као ревизијски разлог.

Међутим по правном становишту овог Касационог суда, горњи пропис § 594 Грпп. не искључује примену прописа § 518 Грпп., ако постоје законски услови за такву примену. У конкретном случају се из садржине списка види да је предмет парнице новчано потраживање, па доследно томе призивни суд није ни требао у својој пресуди утврђивати вредност спора, јер по пропису прве

реченице ст. 3 § 594 Грпп. позивни суд има утврдити вредност спора у случају потврђивања првостепене пресуде само овда ако се спорни предмет парнице не састоји само из новца. Очеvidно је дакле да позивни суд у овом случају није требао унашати у своју пресуду ону изреку о вредности спора. Исто тако је очеvidно да је вредност спора погрешно означена са свотом испод 5000 динара, када се из списка види да су утужене две менице у износу $6800 + 2536 = 9336$ динара, да су обе парнице спојене и решене са једном пресудом у првом и другом степену. Према томе ради се овде о очеvidној нетачности пресуде позивног суда, чије исправљање може наредити и виши суд по званичној дужности у смислу § 518 Грпп. Та исправка је у овом случају већ учињена тиме, што је Окружни као рекурсни суд својим засебним закључком изрекао допустивост ревизије, па за овај ревизиони суд отпада потреба да изриче засебно исправљање.

Расматрајући предмет са становишта истакнутог ревизијског разлога погрешне правне оцене ствари нашао је Касациони суд да је ревизија у том правцу без основа. Наиме по правилном тумачењу прописа § 124 зак. чл. LX, из 1881 год. старатељ постављен у извршном поступку у смислу тог законског прописа може остваривати само оне тражбине, које су биле заплењене у извршном поступку и као такве уведене у пленидбени записник. У данашњем случају је међу странкама неспорно, да утужене менице нису уведене у дотични пленидбени записник зато, што се у оно време нису могле пленити. Крај таквог стања ствари не може се казати да је позивни суд правно погрешно оценио ствар, када је одбио позив и потврдио пресуду првог суда која је одбила тужбу на правном основу недостатка активне легитимације.

Пошто у позивној пресуди нема ништавости на које ревизијски суд по званичној дужности пази и ако нису наведене у ревизији, то је требало побијану пресуду одобрити.

Ревизијски рекурс туженика уложен дана 20-XI. 1936 против закључка Окружног као рекурсног суда од 24 октобра 1936 требало је као закашњен одбацити, јер је побијани закључак уручен, рекурентима 5 X. 1936, како се види из списима прикључене доставнице и јер рок за улагање рекурса у меничним стварима по § 694 Грпп. износи 8 (осам) дана који је рок у овом случају давно прекорачен.

Изрека о ревизијским и рекурсним трошковима остварива се на §§ 148, 152 и 154 Грпп.

Нови Сад, 16 октобра 1940 године.

*

Ад II, види: XIX. 77. — XX. 13. и 90.

77.

Залогопримац не може стећи ручно заложно право на такву ствар, до које је залогодавац дошао недозвољеним путем. (Кс. у Новом Саду, II. 609-1937).

Касациони суд ревизију тужитељице уважава, нападнуту пресуду позивног суда преиначује тако, да туженог осуђује да је дужан признати тужитељици право власништва на уложној књижици Прве Хрватске штедионице број 22659 и предати овој ову књижицу, гласећу на улог од 4800 динара или платити 4800 динара са 5% камате од 1 октобра 1933 године а у име првостепених парничних трошкова да плати тужитељици 562 динара, у име позивних трошкова 472 динара и у име ревизијских трошкова 236 динара све у року од 15 дана под претњом принудног извршења.

Образложење: Ревизију пресуде позивног суда тражи тужитељица, жалећи се због повреде материјалног права.

Ту повреду налази тужитељица у томе, што позивни суд, из прихваћеног чињеничког стања које је установио првостепени суд, није извео тај правни закључ-

чак, да је тужени неовлаштеним поступком мужа тужитељице дошао до уложне књижице која сачињава искључиво власништво тужитељице, те да је и сам даље бесправно поступао са том књижицом, услед чега да је ту књижицу или протувредност исте, дужан издати тужитељци.

Ова жалба је основана.

Према чињеничком стању које је установио првостепени, а прихватио и позивни суд, а које установљење као ненападнуто веже и ревизијски суд, утврђено је, да је спорна уложна књижица искључиво власништво тужитељице; да је ту књижицу муж тужитељице неовлаштено без њеног знања и пристанка предао туженоме у сврху употребе, као гаранцију за исплату куповне цене вина, које је вино набављао тужени у своје име а за свој рачун; да је тужени ову књижицу после 3 месеца имао вратити мужу тужитељице, но да по истеку тога рока он књижицу није вратио, него да је са истом даље бесправно располагао, јер да за даље располагање са том књижицом ни од мужа тужитељице никакво овлашћење а ни иначе никаквог правог основа није имао.

Утврђено је надаље, према поменутом чињеничком стању, да тужевом није успело доказати, да је муж тужитељице предао односну књижицу туженоме као залог за свој дуг, него напротив, у сврху како је то већ горе наведено.

Крај таквог чињеничког стања, повредио је позивни суд материјално право, када није обавезао туженог да изда тужитељци спорну књижицу, или плати протувредност, јер та књижица сачињава искључиво власништво тужитељице а тужени је до исте бесправним поступком мужа тужитељице дошао и са истом такођер даље бесправно располагао.

Услед изложеног, ваљало је ревизију тужитељице уважити и решити као у диспозитиву ове пресуде, сагласно са првостепеном пресудом, чију потврду је у целости тражила тужитељица у својој ревизији.

Шв. бр. 11/408

IV. Наслеђивање по наследном уговору

290.

Конкубинат не чини неморалним и тако правно неваљаним уговор за случај смрти, закључен између странака, које живе у небрачном односу. (К. 2546 910).

291.

Наследно право уговорног наследника, које потиче из уговора, не може се осујетити на тај начин да се имовина која сачињава предмет уговора, поклони другоме, дакле онај ко знајући о уговорном наследном праву, прибави од оставитеља некретнине путем даровања, дужан је исте издати уговорном наследнику. (К. 5953 909).

292.

Нема таквог правног правила које би безусловно искључило стављање ван снаге наследног уговора за тај случај, ако је једна од странака већ умрла; шта више правно је правило то, да у случају наступања разрешиог услова и неблагодарности и у колико располагања нису кореспективног карактера, може се раскинути како заједнички тестаменат, тако и наследни уговор. (К. 3449-911).

Мала збирка судске праксе

Дра Нике Игњатовића, касационог судије у Новом Саду

Св. 1 Судска пракса из брачног права - - - Динара 10.—

Св. 2 Судска пракса из брачно имовног права - Динара 10.—

Св. 3 Судска пракса из наследног права I, део Динара 10.—

Св. 4 Судска пракса из наследног права II, део Динара 10.—

Св. 5 Судска пракса из облигационог права I, део Динара 10.—

Св. 6 Судска пракса из облигационог права II, део Динара 10.—

У пажњу г.г. претплатницима

Отварајући претплату за XXI. годину, саопштавамо, да годишња претплата на наш часопис — и ако је штампање покупило — и за 1941 год. остаје за судове, судије, државне тужиоце, судијске и адвокатске приправнике Дин. 60.—, а за остале претплатнике Дин. 120. Претплата се плаћа у почетку године, пошто је наш лист упућен једино на претплату.

Овом приликом поново позивамо оне наше п. претплатнике, који нам насупрот многобројних опомена још ни до данас нису исплатили претплату за раније године, да то изволе учинити у што краћем времену.

Уједно саопштавамо и то, да се код Уредништва могу добити „Збирке“ из год. 1925, 1926, 1928—1931, 1934—1940, и то свако годиште по 100 динара. Судови, судије, држ. тужиоци, судијски и адвокатски приправници ова ранија годишта могу добити упола цене.

Нови Сад, 15 марта 1941 године.

Уредништво „Збирке“

НОВИ САД

Др. Илије Огњановића 18/1.

Телефон 24-98.

Чек. рачун 51.660.

Власник рачуна: Др. Ника Игњитовић, Нови Сад.

Коначно се жали, што је на темељу немеродавног мњења вештака, гостионичара из Н. Б. утврђено да је тужилац могао имати за време од 100 дана 29.900 динара чисте зараде да није морао локал испразнити.

Споредни умешач у својој ревизији тврди, да је тужитељ услед нехата и неодржавања закупне зграде у реду, допринео и довео зграду до руинирања, а тиме и до одредбе, да се иста испразни.

Сматра да је тужилац зграду примио у исправном стању кад код уселења није њеним недостацима приговорио, који да је морао спазити, без обзира да ли је била зима или лето у време уселења:

Сем тога сматра, да је тужилац крив што није неопходне поправке било сам извршио било, да се на време, а не касно обратио на закуподавца, да он зграду оправи.

Надаље приговара да је чиста добит била 29.900 д. без режијских и ефективних трошкова за 77 дана, поготово за доба за које ту штету потражује, када је за рада била или минимална или је у опште није било.

Пошто тужена није смела без питања споредног умешача зграду у подзакуп издати, држи да она (споредни умешач) није у правном односу с тужитељем те се жали против и оног дела пресуде којом је она солидарно с туженом пресуђена на плаћање призивних трошкова јер да би у конкретном случају правилним тумачењем § 143 њој морала досудити трошкове, па да и тужена у парници и подлегне.

Касациони суд испитујући пресуду призивног суда у границама ревизијских разлога и предлога налази следеће:

Што се тиче разлога ревизије тужене, да је закупни однос између ње и тужиље престао, кад тужитељ већ 15 новембра 1933 није платио закупнину за III. тромесечје закупног времена, тај разлог не стоји, јер је тужена по уговору о закупу имала право да тражи, да тужитељ на-

пусти закупни локал, тужена пак ни не тврди да се је тим правом из закупног уговора користила према чему је закупни уговор „таците“ продужен до трајања његовог уговореног рока (30 априла 1940).

Што се тиче друге тачке жалбе тужеве, Касациони суд налази, да има података, да тужитељ није чистио снег са крова, те да би и та околност могла допринети неупотребивости зграде у сврху, за коју је опредељена. У том погледу пак да ли је и у којој мери та околност допринела неупотребивости зграде и одредби да се она испразни нема утврђеног чињеничног стања, те ће имати првостепени суд у том правцу чињенично стање утврдити.

Надаље се има утврдити да ли је закупник, склапајући закупни уговор знао, да на узакупљеној згради постоје извесне мане и недостатци.

Закупник наима нема права да тражи отштету за неупотребљавање закупног објекта ако је склапајући закупни уговор објект, односне мане познавао, па ипак закупни уговор склопио и без приговора у посед закупног објекта ступио.

И у том погледу нема утврђеног чињеничног стања, у каквом се наима стању закупни објект налазио у време закључења закупног уговора, па би се и у том правцу имало чињенично стање утврдити.

У колико би се утврдило, да је неупотребивост зграде настала нехатом обеју странка, а не буде се могао сигурно утврдити сразмер кривике једне или друге странке, имале би странке установљену штету услед немогућности употребе објекта закупа кроз установљено време сносити подједнако, односно у једваком сразмеду тужени са тужитељем, односно у том би сразмеру припадало само право тужитељу на отштету.

С обзиром на горње стајалиште Касационог суда беспредметна је услед укидања обеју пресуда жалба тужеве гледе висине досуђене штете. Тиме је уједно решена и ревизија споредног умешача.

Ваљало је стога у смислу § 604 од. 2 Грпп. обе